

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติของเกษตรกรผู้ปลูกลำไยตามระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรกรที่เหมาะสมสำหรับลำไยในจังหวัดลำพูน

ผู้เขียน นางสาวอัญชลี กุณพงศ์

ปริญญา วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) ส่งเสริมการเกษตร

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์ รำไพพรรณ อภิชาติพงษ์ชัย	ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์ คุณฤดี ณ ลำปาง	กรรมการ
อาจารย์ ดร. ธนะชัย พันธุ์เกษมสุข	กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติของเกษตรกรผู้ปลูกลำไยตามระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรกรที่เหมาะสมสำหรับลำไยและศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคม กับการปฏิบัติตามระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรกรที่เหมาะสมสำหรับลำไย ตลอดจนปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะของเกษตรกรผู้ปลูกลำไยในจังหวัดลำพูน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้วิจัยได้แก่ เกษตรกรผู้ปลูกลำไยในจังหวัดลำพูนจำนวน 184 ราย ที่ได้ยื่นขอใบรับรองฟาร์มตามระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรกรที่เหมาะสมสำหรับลำไย จำนวน 4 อำเภอและ 1 กิ่งอำเภอ คือ อำเภอเมือง อำเภอป่าซาง อำเภอแม่ทา อำเภอบ้านโฮ้ง และ กิ่งอำเภอเวียงหนองล่อง เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์โดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient)

ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 65.8 เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ยเท่ากับ 47.9 ปี จบการศึกษาในระดับประถมศึกษาปีที่ 4 มีประสบการณ์ในการปลูกลำไยเฉลี่ย 16 ปี มีรายได้จากขายผลผลิตลำไยเฉลี่ย 78,184.8 บาทต่อปี มีพื้นที่ปลูกลำไยเฉลี่ย 9.2 ไร่ มีแรงงานที่

ใช้ในการผลิตลำไยเฉลี่ย 8.1 คน การรับข้อมูลข่าวสารได้รับจากวิทยุมากที่สุด เข้ารับการฝึกอบรมเฉลี่ย 1.7 ครั้ง เกษตรกรติดต่อกับเจ้าหน้าที่เฉลี่ย 2.4 ครั้ง เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 58.2 ไม่ได้เป็นผู้นำทางสังคม เกษตรกรมีความรู้เรื่องระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับลำไยในระดับต่ำ คือ ขนาดพื้นที่ของสวนลำไยที่ขอการรับรองสวนตามระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับลำไยที่ถูกต้อง(พื้นที่ไม่น้อยกว่า 3 ไร่) และการทราบประวัติที่ดินย้อนหลัง 3 ปี ส่วนทัศนคติเกี่ยวกับระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับลำไย พบว่า เกษตรกรผู้ปลูกลำไยมีทัศนคติที่เหมาะสมหรืออยู่ในระดับสูง

ลักษณะพื้นฐานของการปฏิบัติเกี่ยวกับระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับลำไย พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ ร้อยละ 89.7 ไม่ได้มีสวนลำไยอยู่ใกล้ หรืออยู่ในแหล่งอุตสาหกรรม ที่ทิ้งขยะ หรือพื้นที่ที่มีความเสี่ยง ส่วนเกษตรกรที่มีสวนลำไยอยู่ใกล้หรืออยู่ในแหล่งอุตสาหกรรม ที่ทิ้งขยะ หรือพื้นที่ที่มีความเสี่ยงไม่ได้ส่งตัวอย่างดินไปวิเคราะห์เพื่อตรวจคุณภาพของดิน (ร้อยละ 68.4) เกษตรกรทั้งหมดได้บันทึกรายละเอียดการเก็บตัวอย่างดินลงในแบบบันทึก รวมทั้งเก็บใบแจ้งผลการวิเคราะห์ดินไว้เป็นหลักฐาน สำหรับแหล่งน้ำที่ใช้ในการผลิตลำไยตามระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับลำไย เกษตรกรส่วนใหญ่ (ร้อยละ 82.1) ใช้น้ำบาดาลในการผลิตลำไย เกษตรกรร้อยละ 81.0 ไม่ได้ทำการเก็บตัวอย่างน้ำเพื่อวิเคราะห์การปนเปื้อนเนื่องจากสารเคมี แร่ธาตุ นอกจากนั้น เกษตรกรร้อยละ 96.7 แยกสถานที่เก็บรักษาสารเคมีทางการเกษตรไว้ห่างจากที่พักอาศัย สถานที่ประกอบอาหาร และแหล่งดินน้ำหรือบริเวณที่น้ำไหลผ่าน สำหรับเครื่องมือและวัสดุป้องกันอุบัติเหตุเกษตรกรร้อยละ 53.8 มีน้ำสะอาดไว้ป้องกันอุบัติเหตุ ส่วนการใช้สาร โปแตสเซียมคลอไรด์ในปริมาณที่กำหนดไว้ มีเกษตรกรร้อยละ 72.3 ใช้โปแตสเซียมคลอไรด์ในปริมาณที่กำหนด และเกษตรกรร้อยละ 84.2 มีการเก็บรักษาแบบบันทึกและเอกสารสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน

สำหรับการปฏิบัติตามระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับลำไยของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีการปฏิบัติเกี่ยวกับจัดการคุณภาพของเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับลำไยเหมาะสมดีมาก และการทดสอบสมมติฐานด้วยการวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบขั้นตอน พบว่า การเข้ารับการฝึกอบรม และการติดต่อกับเจ้าหน้าที่เกษตร มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการปฏิบัติตามระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับลำไย

ปัญหา และข้อเสนอแนะของเกษตรกรเกี่ยวกับการจัดการคุณภาพของเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับลำไย พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีปัญหาเรื่องความมั่นใจในคำแนะนำการปฏิบัติตามระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรดีที่เหมาะสมว่า เมื่อทำตามแล้วจะทำให้ได้ผลผลิตลำไยที่มีคุณภาพ และความบกพร่องของเอกสารเผยแพร่ระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรดีที่เหมาะสม คือ

เข้าใจได้ยากและมีความสับสน อีกทั้งยังมีข้อมูลไม่ครบ ข้อเสนอแนะคือ ควรมีการติดตามผลการฝึกอบรม ควรจัดทำเอกสารเผยแพร่ให้เข้าใจง่าย นอกจากนี้สถานที่ขายสารเคมีทางการเกษตรต่างๆ ควรมีบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจในการใช้สารเคมีทางการเกษตรและมีการควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิด

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 Copyright © by Chiang Mai University
 All rights reserved

Thesis Title Factors Affecting Good Agricultural Practice of Longan Farmers in Lamphun Province

Author Miss Aunchalee Gunupong

Degree Master of Science (Agriculture) Agricultural Extension.

Thesis Advisory Committee

Assoc. Prof. Rampaipan Apichatpongchai Chairperson

Assoc. Prof. Dusdee Nalumpang Member

Lect. Dr. Tanachai Pankasemsuk Member

ABSTRACT

The objectives of this research were studied factors affecting good agricultural practice of longan farmers in Lamphun Province and the relationship between their personal factor, socio-economic factor, problem and recommendation to longan farmers at Lamphun province.

The sample consisted of 184 farmers who had requested for the certification of longan's good agricultural practice in 4 districts and 1 subdistrict, Muang district; Pasang district; Maetha district; Banhong district; and Viangnongrong subdistrict, of Lamphun Province. The instruments used for data collection, were interview and questionnaires. The data was analyzed through the application of statistics, average; maximum; minimum; standard deviation; Stepwise multiple regression analysis; and Pearson product moment correlation coefficient.

The results revealed that most farmers were male (65.8%), average age of 47.9 years old with 4th grade education background and about 16.0 years experiences in planting longan. Their average income from longan productions were about 78,184.8 Baht/year with the average planting areas of 9.2 rais and labor using average 8.1 men/plantation. Most of the farmers had received news via radio and participated in GAP seminar average 1.7 times, and contacted with the GAP officer from Department of Agriculture at the average 2.4 times. It was also found that 58.2 % of farmers had never been as a social leader. Their knowledge was classified as the low

level in good agricultural practice for longan especially about the requirement of the minimum planting area (not less than 3 rais), and must had a clearly background not less than 3 years. Their positive attitude for GAP was ranked at medium and high level.

Concerning basic practice according to good agricultural practice for longan farmers were found that 89.7% of farmers had planting areas which were not nearby industrial area, garbage area or risk area. About 68.4% of farmers who had planting area near industrial area, garbage area or risk area did not send the soil sample for plant nutritional and heavy metals tested. However, 100% of farmers who sent the soil sample for the tests collected the soil test results as their evidences. The result of source of water supply was 82.1% of farmers used underground water as the source of water supply and the quality of water was not tested in terms of chemicals residuals and minerals. It was found that 96.7% of farmers separated chemical storage areas from residential areas, cooking areas, and the source of water or water way. For the equipments for preventing accident showed that 53.8% of farmers used clean water in preventing accident and 72.3% of farmers used potassium chlorate in limited amount. The important data and other documents for planting were found 84.2% of farmers recording important data and other document as evidences.

Concerning practice according to good agricultural practice for longan farmers, it was found that most of farmers practiced according to such managing system at the good level and found from hypothesis testing by stepwise multiple regression analysis that participating and connecting between farmers and the officers were significant related to good agricultural practice for longan farmers.

It was found that the farmers did not believe that such GAP system could developed quality of longan. The recommendation document for GAP from Department of Agriculture was too complicated, and made confusing and still be an incomplete document in some parts. From this research, it suggested that farmers shall follow-up the results from GAP seminars which could prepare them to understand the GAP recommendation document. In addition, the agro-chemical stores also should concern about the GAP and be supervised by GAP specialists.